Posledice izstopa SD iz članstva v skupnem SD koncerna

Vprašanje:
Dva izmed svetov delavcev sta se odločila izstopiti iz »skupnega« sveta delavcev kapitalsko povezanih družb, oblikovanega na ravni koncerna na podlagi določil 73. do 77. člena Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU). Ali lahko ta kljub temu še naprej legitimno deluje?

Odgovor:
Dilema, ki jo omenjate v vašem vprašanju, izvira iz pravno malce ponesrečene dikcije določbe drugega odstavka 73. člena ZSDU, ki se glasi: *»V svetu delavcev kapitalsko povezanih družb sodelujejo predstavniki vseh kapitalsko povezanih družb.«* Ob strogo jezikovni/gramatikalni razlagi zakona bi namreč iz nje res lahko sledilo, da takšen skupni svet delavcev (SSD) koncerna lahko obstaja in deluje le, če v njem s svojimi predstavniki sodelujejo sveti delavcev prav vseh kapitalsko povezanih družb znotraj koncerna, v primeru izstopa kateregakoli od teh iz njegovega članstva, pa bi enostavno prenehal obstajati kot legitimno predstavništvo delavcev koncernskih družb. V vseh primerih večjih koncernov z večjim številom povezanih družb, kjer je povsem možno, da (glede na to, da je oblikovanje sveta delavcev zgolj zakonska pravica, ne pa tudi dolžnost zaposlenih) le-ti v vseh niti niso izvolili svojega sveta delavcev, pa bi bila tudi celo že sama »ustanovitev« SSD koncerna nemogoča.

A »zakon (vedno) namerava tisto, kar ustreza razumnemu preudarku« (*lex semper intendit, quod convenit rationi*), in nikoli tudi »ne namerava nemogočega« (*lex non intendit imposibile*), zato seveda strogo jezikovna razlaga, ki privede do navedenih očitnih nesmislov, pač v danem primeru ne pride v poštev, temveč je treba uporabiti teleološko oziroma namensko razlago zakona. Na podlagi te pa je mogoče logično sklepati, da je imel zakonodajalec s citirano določbo v mislih »*vse zainteresirane«* svete delavcev kapitalsko povezanih družb. In sicer na podlagi splošno priznane pravne logike:

- da kdor ne želi sodelovati pri odločanju (v danem primeru prek SSD), čeprav bi imel to pravico, pač prepušča odločitev drugim, oziroma,
- da nezainteresiranost nekaterih za realizacijo določene zakonske pravice, ne more preprečiti uresničevanja te pravice vsem drugim.

Glede tega je popolnoma jasna in nedvoumna tudi sodna praksa, konkretno v sodbi Višjega delovnega in socialnega sodišča, opr. št. X Pdp 526/2018, katere jedro se glasi: *»Določila 73. člena ZSDU ni mogoče razlagati na način, da imajo predstavniki vseh kapitalsko povezanih družb obveznost sodelovanja v svetu delavcev kapitalsko povezanih družb (SD KPD), temveč imajo zgolj to pravico in možnost. Če se eden od svetov delavcev odloči, da ne želi več sodelovati v SD KPD, ta odločitev ne more biti v škodo preostalim predstavnikom kapitalsko povezanih družb, ki sodelujejo v SD KPD. V nasprotnem primeru bi zgolj en svet delavcev kapitalsko povezanih družb lahko namerno ali nenamerno onemogočal povezovanje in ustanovitev SD KPD in s tem preprečil uveljavljanje te pomembne soupravljalske pravice, kar pa ni mogel biti namen zakonodajalca.«*